

Pārresoru koordinācijas centrs

SADARBĪBAS PLATFORMAS “DEMOGRĀFISKO LIETU CENTRS” 32. SĒDE

2020. gada 13. februāris plkst. 15.00 – 16.30

Brīvības bulvārī 36, MK Bibliotēkā

PROTOKOLS

Sēdes dienas kārtība

1. Labklājības ministrijas iniciatīvas
2. Diskusijas par darba plānu 2020. gadam

Sēdi vada:

Imants Parādnieks, sadarbības platformas “Demogrāfisko lietu centrs” (DLC) vadītājs

Piedalās:

Ekspertu sadarbības platformas “Demogrāfisko lietu centrs” dalībnieki un to pilnvarotie pārstāvji:

N. Jirgensone – Pārresoru koordinācijas centra (PKC) Attīstības plānošanas nodaļas konsultante

P. Leiškalns – Sociālo lietu eksperts

I. Mežs – LU EVF Ekonomikas un vadības zinātniskā institūta pētnieks, demogrāfijas jomas eksperts

J. Muižniece – LM Valsts sekretāra vietniece

Nepiedalās:

R. Bremšmits - VARAM Reģionālās politikas departamenta direktors

K. Lipšāns – LM parlamentārais sekretārs

K. Ploka – finanšu ministra padomniece

Protokolē:

Dace Valte-Rancāne (PKC)

Sēdi sāk plkst. 15.05

1. LABKLĀJĪBAS MINISTRIJAS INICIATĪVAS

(I. Parādnieks, J. Muižniece)

J.Muižniece informē, ka LM notiek diskusijas par Ģimenes valsts pabalsta reformēšanu un no FM saņemts informatīvais ziņojums, kas satur šo informāciju.

I.Parādnieks informē, ka Attīstības komitejā paudis viedokli, ka nevar būt diskusija par neapliekamā minimuma izmaiņām, kas prasa milzīgu resursu un nesasniedz mērķi, ja iepretim nevērtē nevienlīdzības

un nabadzības mazināšanu. Un šajā informatīvajā ziņojumā iztrūkst apraksts par mērķētākiem instrumentiem kā universālais pabalsts, kas vēlākā posmā iekļauts.

Galvenās tēzes:

- 1) J.Muižniece norāda, ka LM sāk plānot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/1158 (2019. gada 20. jūnijs) par darba un privātās dzīves līdzsvaru vecākiem un aprūpētājiem un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 2010/18/ES prasību pārņemšanu no 2022. gada, un LM ieskatā Direktīva ierobežo vienlaicīgu pabalstu un atalgojuma saņemšanu;
- 2) Kopumā sociālās apdrošināšanas sistēmai jābūt tādai, lai cilvēki to uztvertu kā taisnīgu, tai jābūt solidarārai un pabalstiem jābūt pietiekamiem. Konkrēti Vecāku pabalsta (VP) mērķis ir vienam no vecākiem atvietot ienākumus par to, ka tas nestrādā, un VP apmērs nav saistīts ar bērnu skaitu. Dvīņu, trīņu atbalstīšanai jāizmanto citi instrumenti – Ģimenes valsts pabalsts, Bērna kopšanas pabalsts, varbūt kāds cits mērķēts instruments, tāpēc VP un papildpabalstu nevajadzētu jaukt kopā.
- 3) Par koeficientu attiecināšanu uz VP gadījumos, kad bērnu kopšanas periodi pārklājas – gadā ir ~130 šādi gadījumi, to fiskālā ietekme 0,064 milj. EUR; koeficientam 1,5 dvīņu gadījumā – 0,8 milj. EUR ietekme, koeficientam 2 trīnīšu gadījumā – 0,001 milj. EUR.
- 4) Par iemaksām pensiju kapitālā no VP un BKP kopsummas – visas šodienas iemaksas ir nākotnes saistības. Latvijas pensiju sistēmas pirmais līmenis balstās uz solidaritātes principu, un paaudžu solidaritātes sistēma var darboties tikai tad, ja ir nākamā paaudze. Ja tādas nav, tad nebūs arī pensijas. Normālā situācijā ir 2 strādājošie un 1 pensionārs, ja tas mainās, tad strādājošā nodokļu maksājumam jābūt tik lielam kā seniora pensijai. Ja jaunās paaudzes nav, tad nav arī pensiju.
- 5) LM atbalsta, ka iemaksas pensiju kapitālā jāveic no lielāka objekta; nav un nevar būt taustāmi pierādījumi tam, ka šīs iemaksas uzlabos dzimstības rādītājus, tas saistāms tikai ar jau minēto solidaritāti un sistēmas taisnīgumu.
- 6) Daudzkārt izskanējis, ka demogrāfijā ir investēts, tik daudz, bet dzimstības rādītāji krītas, taču objektīvi pēdējos 4 gados nekas būtiski ģimenēm gan nav uzlabojies. Pabalsti nesekmē bērnu dzimšanu, bet atbildīgs vecāks izvērtēs, vai bērna dzimšana būtiski nemazina visas ģimenes labklājību, un, ja mazina un tas ar atbalsta pasākumiem netiek kompensēts, tad nepieņems lēmumu radīt bērnu. Turklāt atbalsts nav šauri reducējams uz monetāriem atbalsta instrumentiem, bet gan ar to jāsaprot arī bērnudārzi, mājokļi, nodokļu atlaides, utt.
- 7) Publiskajā telpā arī izskanējis, ka māte nedrīkst saņemt mazāku pensiju tāpēc, ka viņai piedzimis bērns – tam jābūt pašsaprotamam, arī no dzimumu līdztiesības viedokļa. Iespējams, EK Demogrāfijas un demokrātijas komisāres viedoklis šeit būtu atbalsts.
- 8) Par bezmaksas augstāko izglītību daudz bērnu ģimeņu bērniem 19-24 gadu vecumā, visas mācības vidēji vienam bērnam izmaksā 10'000 EUR, 3+ kartes saņēmēši 22'000 bērni, tomēr dati jāprecizē, uzrunājot Studentu padomi.

DLC nolemj:

- 1.1. Izskatīt nākamajā DLC sanāksmē jautājumu par Direktīvu par darba un privātās dzīves savietošanu, jautājumu par periodu pārklāšanos un 4 mēnešu atkāpšanās periodu;
- 1.2. Vērsties pie sociālo lietu ekspertes Rutas Zilveres pēc viedokļa saistībā ar VP atvietojamību;
- 1.3. Vērsties pie Latvijas Bankas, kurai ir daudz modelēšanas instrumentu, lai rastu finansiālo pamatojumu iemaksu pensijas kapitālā palielināšanai.

2. DISKUSIJAS PAR DARBA PLĀNU 2020. GADAM

(Imants Parādnieks)

Vienu no DLC sēdēm veltīt izdienes pensiju sistēmas izpētei un iespējamo transformāciju t.sk. trešajā pensiju līmenī.

J.Muižniece informē, ka Satversmes tiesa pieņēmusi pieteikumu par paternitātes pabalsta piešķiršanu divu sieviešu kopdzīves laikā dzimušam bērnam, kā arī aktualizēta lieta Satversmes tiesā par pabalstiem priekšlaikus dzimušiem bērniem.

Nākamā sēde tiek sasaukta 5. martā.

DLC nolemj:

- 2.1. LM aktualizēt iespējamus risinājumus izdienu pensiju problemātikai, tostarp izdienes pensiju robežvecumam, resoriskā pensiju fonda korelācijai ar nozares algu;
- 2.2. P.Leiškalnam izsūtīt DLC informācijai savu viedokli uz Saeimas Sociālo lietu komisijas pieprasījumu saistībā ar izdienes pensijām.

Sēdi slēdz plkst. 16.40

Sadarbības platformas “Demogrāfisko lietu centrs” vadītājs

I. Parādnieks

Sagatavoja:

D. Valte-Rancāne, 67082975

dace.valte@pkc.mk.gov.lv

